

## Rodzina Pajkertów

Ludwik Pajkert, z zawodu sukiennik, urodził się w 1810 r. w mieście Friedland na terenie Prus. Jego rodzicami byli: Józef Pajkert (urodzony najprawdopodobniej ok. 1775 r.) i Agata Pajkert z domu Nete. We Friedlandzie urodziła się także siostra Ludwika – Karolina. Miała ona 19 lat, kiedy wyszła za mąż za Ignacego Gintera, fabrykanta w Turku. Ślub ich odbył się w kościele parafialnym 1 stycznia 1828 r. w Kolnie, gdzie mieszkała ze swoimi rodzicami.

Data osiedlenia się Pajkertów w Kaliszu nie jest znana. Nie wiadomo też, czy Ludwik Pajkert przybył tam sam, czy też z rodzicami. W wieku 26 lat, 11 czerwca 1837 r., w kościele parafialnym w miejscowości Mały Dobrzec koło Kalisza, odbył się jego ślub z Ludwiką Różą Maniszewską, córką Zachariasza i Teofili z Wierzchowskich, urodzoną i zamieszkałą przy rodzicach w Małym Dobrcu. Było to drugie małżeństwo Ludwika (nic nie wiadomo na temat jego poprzedniej żony). Po ślubie młodzi małżonkowie mieszkali w Kaliszu, gdzie urodziła im się trójka dzieci: Edward w 1839 r., Julianna w 1843 r. i Józef 18 marca 1845 r. W roku 1851 urodził się kolejny ich syn, Władysław. Przyszedł on na świat w miejscowości Mały Dobrzec. Władysław Pajkert, mając 24 lata, ożenił się w 1875 r. z Anną Biernacką.

Nie wiadomo, jak długo Ludwik i Ludwika Pajkertowie przebywali w Kaliszu. W każdym razie już przed końcem 1854 r. musieli przeprowadzić się do Zgierza koło Łodzi. Tam właśnie 8 grudnia 1854 r. na świat przyszło ich następne dziecko – córka Teofila. Kolejnym dzieckiem urodzonym w Zgierzu był syn Emil, który przyszedł na świat 19 grudnia 1861 r.

Najstarszy z rodzeństwa, Edward, mieszkając jeszcze w Zgierzu podjął naukę „profesji piekarskiej” w piekarni Jana Krauzego. Edward Pajkert w 1859 r. otrzymał stopień czeladnika i niedługo potem, razem z rodziną Jana Krauzego, przeniósł się do Radomia. Po przybyciu do tego miasta Jan Krauze – z pomocą Karla Krauzego (prawdopodobnie swego ojca, jednego z członków-założycieli Cechu Piekarzy w Radomiu) – został 26 lutego 1861 r. zapisany na majstra piekarskiego we wspomnianym cechu. Zmarł w 1862 r. W następnym roku owdowiała Marianna wyszła za mąż za młodszego od siebie o 25 lat Edwarda Pajkerta, który przejął w ten sposób piekarnię swego dawnego mistrza.

Młodsze rodzeństwo Edwarda: Julianna i Józef (urodzeni w Kaliszu), oraz Emil i Teofila (urodzeni w Zgierzu), wraz z rodzicami Ludwikiem i Ludwiką Pajkertami przenieśli się do Radomia. W roku 1867 najstarsza siostra Edwarda – Julianna, mieszkająca wówczas „przy bracie”, wzięła ślub z Julianem Szczecińskim, majstrem piekarskim zamieszkałym w Miechowie, i wyjechała z Radomia. Mieli oni sześcioro dzieci: cztery córki i dwóch synów. Byli to: Karol Marcel (ur. w 1875 r.), Emilia Wiktorja (ur. w 1877 r.), Jan Władysław (ur. w 1879 r.), Lucyna Emilia (ur. w 1881 r.) oraz Emilia Barbara (ur. 1886 r.). Wszystkie dzieci urodziły się w Miechowie.

Druga siostra Edwarda – Teofila, jako dziewiętnastolatka wyszła w Radomiu za mąż za Leopolda Pudełkiewicza, również piekarza. Z tego małżeństwa urodziła się 29 grudnia 1877 r. ich córka – Helena Apolonia. Miała ona liczne rodzeństwo, głównie braci. Leopold Pudełkiewicz zmarł 16 maja 1895 r. w Brzozie koło Radomia. Po jego śmierci Teofila wyszła po raz drugi za mąż, poślubiając 5 sierpnia 1896 r. byłego żołnierza Celestyna Zielińskiego. Rok później, 2 czerwca 1897 r., w Radomiu dwudziestoletnia córka Teofili – Helena Apolonia, wzięła ślub z Henrykiem Mirkowskim, czeladnikiem piekarskim, zatrudnionym w ich piekarni przy ul. Rwańskiej 10.

Teofila Zielińska z domu Pajkert, zmarła w Radomiu 29 lutego 1902 r., w wieku 46 lat. Wcześniej, tuż przed śmiercią, pod presją swego brata Edwarda Pajkerta, sprawującego w rodzinie rolę pater familias<sup>1</sup>, cały swój majątek wraz z piekarnią i sklepem przy ul. Rwańskiej w Radomiu przekazała córce, Helenie Apolonii Mirkowskiej.

Młodszy brat Edwarda – Józef, szynkarz mieszkający także w Radomiu, zawarł 2 kwietnia 1884 r. związek małżeński z Rozalią Burkat, córką Jana i Anny z Jezierskich. Mieli oni dwóch synów urodzonych w Radomiu: Jana Piotra (ur. 21 czerwca 1887 r.) i Ludwika (ur. 5 lipca 1890 r.).

Jan Piotr Pajkert otrzymał w 1912 r. święcenia kapłańskie. Późniejszy szambelan papieski i kanonik Kapituły Katedralnej Sandomierskiej, przez krótki okres (od lipca 1918 r.) był kapłanem Szpitala Św. Kazimierza w Radomiu. W 1918 r. został Naczelnym Kapłanem Wojsk Polskich, a później, do 1921 r., był wikariuszem generalnym biskupa polowego. Od 1923 r. był szefem duszpasterstwa Kierownictwa Marynarki Wojennej, a w latach 1929–1939 zajmował stanowisko dziekana (szefa duszpasterstwa) Okręgu Korpusu Nr II w Lublinie. W stan spoczynku przeszedł 31 lipca 1939 r. Po II wojnie światowej został proboszczem w Grodzisku Mazowieckim. Był odznaczony Krzyżem Niepodległości, Orderem Polonia Restituta IV kl., Krzyżem Walecznych i Złotym Krzyżem Zasługi. Zmarł 24 października 1964 r. w Grodzisku Mazowieckim.

Najmłodszy brat Edwarda – Emil Pajkert, także był piekarzem. Dnia 26 listopada 1885 r., mając 24 lata, zawarł związek

## Archiwum Państwowe w Radomiu

małżeński z Marią Adelajdą Jędraszewską (ur. 29 listopada 1864 r. w Wierzbicy, córką Pawła i Florentyny z Ratyńskich). Emil i Maria Pajkertowie mieli siedmioro dzieci: czterech synów i trzy córki; wszystkie one urodziły się w latach 1887-1904 w Radomiu. Emil Pajkert zmarł w swym domu przy ul. Malczewskiego 9 w 1932 r. i został pochowany w rodzinnym grobowcu przy głównej alei cmentarza przy ul. Limanowskiego.

Edward Pajkert po śmierci pierwszej żony, Marianny Krauze, 13 lipca 1886 r. ożenił się z Anną Ludwiką Szenuar – córką młynarza Hugona Szenuara, urodzoną w Piotrkowie Trybunalskim 20 grudnia 1865 r. Mieli oni dziewięcioro dzieci. W Radomiu na świat przyszło ich czworo: Roman (ur. w 1888 r., zm. ok. 1912 r. w Łagowie na tyfus plamisty), Ludwika Marianna (ur. 1889, zginęła 15 stycznia 1945 r. wraz z synem Henrykiem i siostrą Marianną na ul. Rwańskiej w Radomiu), Edward Józef (ur. w 1891 r., zm. w 1965 r. zmarł w Białymstoku), Hipolit (ur. w 1892 r., zm. w 1951 r. w Radomiu). Pozostałe dzieci urodziły się w Wierzbniku; byli to: Jan (1894-1895), Marianna (1895-1940), Stanisław (ur. w 1897, zginął w 1940 r. rozstrzelany przez Niemców na Firleju), Cecylia Anna (1903-1903) oraz Janina Marianna (1905-1906). Przed wyjazdem do Wierzbnika Edward przekazał bratu Emilowi piekarnię przy ul. Warszawskiej i posiadane nieruchomości.

W Wierzbniku Edward wraz z rodziną zamieszkał w jednopiętrowym domu przy ul. Krótkiej 8, w pobliżu Rynku. Otworzył tam kolejną w swym życiu piekarnię. Ponieważ 27 marca 1906 r. zmarła jego żona Anna Ludwika, w rok później ożenił się po raz trzeci. Jego wybranką została Franciszka Teresa Szenuar – siostra zmarłej Anny Ludwiki, urodzona 27 lutego 1870 r. w Piotrkowie Trybunalskim. Po śmierci Edwarda, zmarłego w Wierzbniku 22 marca 1912 r. w wieku 73 lat, Franciszka wyszła w roku 1924 za Antoniego Klemensa – ślusarza, mieszkańca Radomia. Po pewnym czasie oboje wyjechali do Starosielc koło Białegostoku, do mieszkającego tam syna Edwarda Pajkerta – Edwarda Józefa. Franciszka zmarła 21 kwietnia 1952 r. i została pochowana na lokalnym cmentarzu.

Pajkertowie byli jedną z najstarszych i najliczniejszych rodzin radomskich piekarzy, z blisko stuletnią tradycją. Ich podpisy znajdują się na dyplomach wielu najstarszych znanych radomskich majstrów i czeladników profesji piekarskiej.